

JELENSKÉ LISTY

Radostným srdcem zkrásní tvář.

Šalamoun

Foto: © Aleš Mádr

Z obsahu

- Tržní řád
- Videokronika a jarní koncert
- Rozhovor s Ing. Alešem Erberem
- Fotbal - rozpis jarních utkání

Cena 10,- Kč

...masopustní rej 2015

Foto: 7x © Aleš Mádr

Úvodník

... fašank, voračky, končiny, karneval (z italského carnevale, tedy „maso – prýč“), či masopust. Všechna tato jména na sebe bralo radostné období před 40 denním předvelikonočním půstem. Hody, stejně jako následný půst naši předkové nebrali na lehkou váhu. Oslavy trvaly nejméně 3 dny. Lidé vařili, pekli, pili, hodovali, převlékali se do masek, chodili po obci a tančili dle místních zvyků, které zakončili velkou taneční zábavou. Masopust končil v noci před Popeleční středou, kdy ponocný zatroubil na roh a rychtář (byl-li dostatečně při vědomí), všechny vyzval k rozchodu. K třídennímu maratonu jsme se zatím nenavrátili, ale i ten jeden den stál dle zúčastněných na Horním i na Dolním za to!

Co v tomto čísle najdete? Rada schválila významný dokument, který by měl zamezit podomním obchodníkům s energiemi a jiným domnělým štěstím, aby zkoušeli naši důvěru. O tržním řádu čtěte v článku Pavla Malého.

Pokračuje napínavé čtení z jelenské válečné historie i seriály přírodovědné a cestovatelské.

Březnové číslo nám „jarně“ napučelo do rozšířené dvacetistránkové verze. Nad jarem i nad životem se zamýšlí Míša Šimková.

Jak praví přísloví, v březnu se má vlézt za kamna. To klidně udělejte, protože o dění „za humny“ informuje kolega Jan, který zajel do Ostřetína a navštívil zde malé soukromé muzeum kočárků. Když už jsme pod kopcem, v rubrice Škola najdete článek Terezy Bahníkové o způsobu učení dětí v malotřídkách, jak se to například děje na ZŠ v Ostřetíně, kde autorka článku působí jako pedagog.

Jelení - město mezi lesy. Že je téma lesnictví téměř nevyčerpatelným zdrojem zajímavých informací, jsme se přesvědčili v rozhovoru s panem Alešem Erberem, zaměstnancem Lesů ČR, působícím v sousedním revíru.

V příštím čísle Jelenských listů bychom rádi uveřejnili zprávu městské policie o přestupcích za loňský rok, je však známo, že i státní policie v naší obci občas zasahuje. Jedním z důvodů je bohužel také domácí násilí. Sociální komise přispívá na toto závažné téma svým článkem.

Dlouho očekávanou tabulku jarních zápasů najdete na předpokladné straně!

Z redakce přejí příjemné počtení

Barbora Mádrová
a Jan Jindra

Zpráva starosty

Vážený spoluobčané, milí čtenáři.

Jistě někteří z vás zaregistrovali, že po delším čase byly odstraněny nelogicky, ale zákonně umístěné dopravní značky v rekonstruovaném úseku ulic Rudé Armády a Dukelské. Bludný kruh, ve kterém jsme hráli roli stavebníka, nikoli investora, byl rozpuštěn až 10. února kolaudační kontrolní prohlídkou. Již dlouho se mi nestalo, abych musel ve své kanceláři zvýšit hlas a tvrdě prosazoval logiku věci nad zákonnými normami, schvalovanými v tělesech parlamentních komor.

Kladné kolaudační rozhodnutí zatím nemáme, neboť organizace, která není ani ze zákona dotčeným orgánem, ale jen poradním orgánem stavebních úřadů, zkonstatovala, že provedená stavba není v souladu s normami, které zabezpečují osobám s omezenou schopností pohybu a orientace bezpečné užívání a pohyb převážně po chodnicích. Pro vaši konkrétnější představu, vážení čtenáři, tak například chodník podél restaurace Fontánka, má víc jak 2,5% příčného spádu, tudíž ohrožuje bezpečnost chodců pohybujících se v tomto úseku. Opravdu si nedělám legraci, i když jsem si to chvíli myslel o paní poradkyni stavebních úřadů. Jen do té doby, než začala tahat další esa, která kdybychom měli dodržovat, tak neopravíme metr chodníku. Zažitá představa některých úředníků, že staveniště má být rovné, jak deska pracovního stolu, na které má položený projekt před vydáním stavebního povolení, je představa sice pěkná, ale nereálná. Po diskusi, jak tedy mají stavět podle takovýchto norem v horských oblastech naši kolegové starostové a v podstatě vylepšovat stav zanedbaných uličních prostor, jsme nakonec dospěli ke kompromisním požadavkům. V žádném případě nezpochybňuji nutnost brát ohledy při plánování staveb na postižené osoby, vozičkáře, postižené na zraku a jsem za to rád, že se těmito požadavky někdo zabývá, ale na druhou stranu je stále nutné vstřícně posuzovat místní podmínky. Můžeme říci, že do poloviny března bude konečně i tato popisovaná stavba řádně zkolaudována k plnému užítku všech spoluobčanů.

V měsíci únoru jsme kolaudovali i ulici Jižní, kde musíme provést ještě drobné dopravní značení, a i tato stavba poté získá kolaudační souhlas. Nejen v souvislosti s touto ulicí, ale celkově po celém městě, převážně v původní zástavbě, se potýkáme s jiným nešvarem. Kontrolní skupina při kolaudaci nemohla pochopit, proč občané parkují na zelených plochách, nových chodnicích, do kterých investujeme nemalé finanční prostředky. Víím, že se to těmto hříšníkům nelíbí, s některými jsem i osobně hovořil, ale argumenty, že máme dělat více parkovišť, protože není výjimkou, aby byla v domácnosti dvě auta, není důvodem, proč ničit veřejná prostranství. Je přeci povinností každého, aby když si pořizuje dopravní prostředek, přemýšlel také o tom, kde ho bude parkovat. Právě, ta starší zástavba, a to nejen v našem městě, nepočítala s takovým nárůstem počtu automobilů. Dnes již ulice nejdu „nafouknout“. Prosím, přemýšlejte o tom. Částečně i záměrně jsem dnešní příspěvek započal trny, kterými se musíme prodírat k cestě za hezčím Horním Jelením. Věřte, že o to víc mě osobně trápí pohled na olejem zakapané chodníky, rozježděné trávníky, když víím, čím vším musíme projít.

Závěrem bych chtěl poděkovat všem účastníkům a organizátorům masopustu 2015, který dokazuje zájem o tradice, jejich uchování a předávání dalším generacím. Děkuji i panu faráři Janu Kunertovi, za zapůjčení prostor fary a okolí pro masopustní veselí.

Krásný měsíc březen přeje

Petr Tupec
starosta města

Zasedání městského zastupitelstva

Dne 11. 3. 2015 se v 17:00 v zasedací místnosti městského úřadu uskuteční první letošní zasedání městského zastupitelstva.

Na programu bude závěrečný účet, prodej a směna pozemků, změna rozpočtu a další body.

Zasedání je veřejnosti přístupné.

Místostarosta informuje

Vážení spoluobčané, dovoluji mi, abych krátce okomentoval Tržní řád města Horní Jelení, který rada města přijala na svém zasedání dne 9. února 2015.

Důvod přijetí tohoto dokumentu byl jediný – ochránit občany města před podomními prodejci všeho možného (často i nemožného ©) zboží a před nabídkami výhodných smluv třeba na změnu tarifu energie nebo telefonního operátora. Po Jelení se již nebudou moci pohybovat hladce oholení mladí pánové v černých kabátech, kteří zvonili dům od domu a vysvětlovali nám, jak nevýhodnou smlouvu na plyn máme a že ušetříme jedině, pokud ihned podepíšeme smlouvu novou s jejich společností. Tržní řád vstoupil v platnost 25. února, od tohoto dne je na Horním Jelení zakázána jakákoliv forma podomního prodeje.

Přijatý tržní řád neupravuje nijak podmínky prodejců, kteří nabízejí zboží ve stánkovém prodeji na náměstí, o jejich zeleninu ani vajíčka nepřijedeme. V tomto případě platí vše jako doposud, pokud zaplatí příslušný poplatek na městském úřadě, mohou i nadále své zboží na našem náměstí nabízet.

Kontrolou nad dodržováním přijatého opatření jsou pověřeni pracovníci městského úřadu a Městská policie Pardubice. A jestli na závěr mohu o něco poprosit - pokud u Vás někdo přeci jen zazvoní, upozorněte ho, že se dopouští přestupku, za nějž mu hrozí nemalá finanční sankce, případně upozorněte kohokoliv z pracovníků města. Jedině tak bude mít přijaté opatření smysl. Díky.

Ing. Pavel Malý

Tržní řád Města Horní Jelení

Rada města Horní Jelení se na svém zasedání dne 9. 2. 2015, č. usn. 12b/2015, usnesla vydat na základě zmocnění dle § 18 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů a v souladu s § 11 odst. 1 a § 102 odst. písm. d) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, toto nařízení – Tržní řád města Horní Jelení č. 1/2015.

Čl. 1

Úvodní ustanovení

Tímto nařízením se na území města Horní Jelení nevymezují místa pro prodej a poskytování služeb, nestanoví se tak ani kapacita a přiměřená vybavenost tržišť, doba prodeje zboží a poskytování služeb na tržišti, pravidla pro udržování čistoty a bezpečnosti na tržišti ani pravidla, která musí dodržovat provozovatel tržiště k zajištění jeho řádného provozu.

Čl. 2

Podomní prodej

Podomní prodej – nabídka, prodej zboží, poskytování služeb, kdy je bez předchozí objednávky nabízeno, prodáváno zboží, poskytovány a nabízeny služby osobami uživateli v objektech určených k bydlení.

Podomní prodej je na území města Horní Jelení zakázán.

Čl. 3

Kontrola

Kontrolu tohoto nařízení provádí Městská policie Pardubice a Městský úřad Horní Jelení prostřednictvím svých zaměstnanců.

Čl. 4

Sankce

1) Poruší-li právnická osoba nebo fyzická osoba, která je podnikatelem, při výkonu podnikatelské činnosti povinnost stanovenou tímto nařízením, může jí být podle zvláštního právního předpisu (1) uložena pokuta až do výše 200 000 Kč.

2) Poruší-li fyzická osoba povinnosti stanovené tímto nařízením, může jí být podle zvláštního právního předpisu (2) uložena pokuta do výše 30.000 Kč.

Čl. 5

Závěrečná ustanovení

Toto nařízení nabývá účinnosti 15. dnem po dni vyhlášení.

Vítání občánků

Vítání občánků proběhne v **sobotu 18. dubna 2015**. Prosíme zájemce o uvítání svých dětí jako nových občánků města Horní Jelení, aby se k vítání občánků přihlásili. Přihlášku si můžete vyzvednout v přízemí městského úřadu v kanceláři č. 1. nebo stáhnout na stránkách města www.hornijeleni.cz v sekci aktuality. Vyplňnou ji, prosíme, odevzdejte do 10. dubna.

Dětská ordinace oznamuje

Nové ordinace hodiny:

Pondělí: 10:30 - 13:00

Úterý: 7:30 - 12:30, 13:00 - 15:00 (poradna pro kojence)
15:00 - 18:00 prevence, jen pro zvané

Středa: 10:30 - 12:30, 12:30 - 13:30 (prevence jen pro zvané)

Čtvrtek: akutní případy ordinace v Dolní Rovni (10:00 - 12:00)

Pátek: 10:00 - 12:00

Valná hromada

T.J. Sokol Horní Jelení zve v **sobotu 7. března od 14.00 hod.** na Valnou hromadu, která se koná v tělocvičně Základní školy Horní Jelení. V úvodu vystoupí děti a rodiče, předškoláci a mladší žáci a žákyně. Poté bude již zahájen oficiální program Valné hromady.

Zveme všechny členy a příznivce T. J. Sokol Horní Jelení.

Skautský dětský karneval

V **neděli 8. 3. 2015 od 14 hodin**, vás v RZ Radost čeká spousta soutěží, také o nejhezčí karnevalovou masku!

Těší se na Vás

Amazonky

Kulturní komise Vás zve ...

Videokronika

... v **pátek 6. března na další pokračování „Videokroniky“**. Kdo si chce připomenout, jaká byla 2. polovina roku 2012 v Horním Jelení, přijďte **od 17 hodin do zasedací místnosti MÚ**. Na setkání s Vámi se těší i pan Jiří Marek, autor videa.

Koncert Precordi

... v **pátek 20. března** na hudební podvečer se smyčcovým kvartetem Precordi. Koncertem **od 18 hodin** s námi přijďte přivítat jaro do obřadní síně MÚ.

Kulturní komise připravuje na duben:

- Velikonoční výstavu věnovanou Janu Husovi
  - Setkání na hájovně, pro milovníky okolních lesů (novinka!)
  - Kuličkíada, nejen pro ty, kteří se cítí být stále dětmi
- Podrobnosti najdete v dalším čísle JL.

Noc s Andersenem

Rok utekl jako voda a já opět zvu své věrné dětské čtenáře na tajemnou NOC S ANDERSENEM v městské knihovně, která se koná u příležitosti Mezinárodního dne dětské knihy.

Malí čtenáři dětských knížek, přemýšleli jste někdy, co dělají knížky v noci? A jaké to asi je spát v knihovně? A zda vám tam někdo přečte pohádku? Tak odpovědi na tyto otázky můžete zjistit, když přijdete v **pátek 27. března v 17:30 hodin** na pohádkové nocování do knihovny.

Co vás čeká? Všechno prozrazovat nebudu, ale jistě je, že vás čeká večer plný her, soutěží, čtení, ochutnávka pohádkových buchet, protistrašidlový lektvar a možná i nějaké překvapení...

Noci s Andersenem se mohou zúčastnit registrovaní aktivní čtenáři Městské knihovny Horní Jelení ve věku 7-12 let. Přihlášky a bližší informace budou k dispozici od 9. března v knihovně. S přihlášením neváhejte, počet míst pro spáče je omezený!

Na Noc s Andersenem letos zvu i děti, které by s námi rády prožily většinu dobrodružství, ale raději spí doma. Věková hranice je stejná jako pro spáče. Bližší informace podám v knihovně a budu zveřejněné i na internetových stránkách knihovny na www.hornijeleni.cz sekce knihovna. Dobrovolníci na výpomoc jsou také vítáni.

Na setkání se všemi Andersenem se těší

*Jana Pechová
knihovnice*

Přijďte knihy vrátit, poplatek za upomínku vám bude odpuštěný!

Čtenáři doporučují

Uplynulý měsíc dostala čtenářskou pochvalu kniha Elizabeth Haran „Květy v poušti“ – příběh rozmazlené dívky, která se ocitne sama uprostřed australské pouště. Ostatně i další knihy od této autorky se těší veliké oblibě. Druhá pochvala patří knize „Ranhojič“ od Noaha Gardena – drama nadaného léčitele, který bojoval s nemocemi a se smrtí v primitivních podmínkách středověké Anglie a Persie.

Aktuality knihovny, užitečné odkazy, doporučené knihy či své vlastní čtenářské konto máte možnost sledovat na webových stránkách knihovny, které jsou umístěny na webu města: www.hornijeleni.cz.

Už aby bylo jaro!

Tak tahle věta by určitě mohla být v posledním měsíci prohlášena za nejpoužívanější. Alespoň mezi pacienty paliativní ambulance. A já s nimi souhlasím. Protože, když něco považuje za důležité umírající člověk, důležité to bývá.

Jenže jak se to vlastně pozná, že přišlo? Jak se pozná jaro? Po letošní a loňské nevýrazné zimě je jasné, že jaro není chvíle, kdy roztaje sníh. Není to ani otázka stoupající rtuti. To bychom se mohli domluvit a ráno všichni chvíli dýchat na teploměr. Astronomové musí prominout, ale ani datum rovnodennosti, i když jistě přesně spočítané, není tím, po čem tolik toužíme. Dokonce i sněženky a petrkličky kvetly letos už v lednu a jaro to nebylo. Spíš to připomínalo obchodníky.

Možná vám, stejně jako mně, vadí, když se v letákové nabídce na začátku letních prázdnin objeví nápis HURÁ DO ŠKOLY!, v říjnu MIKULÁŠ JE TU! a v době masopustu jsou v regálech vyrovnání zajíci a čokoládové kraslice. Nedávno jsem ale obchodníkům přeci jen (trochu) odpustila.

V lednu byl za mnou v ambulanci totiž nemocný pán z podhůří Krkonoš se svojí paní. Když odcházeli, radostně mi povídá: „Víte, kam my teď jedeme? Do OBI. Představte si, oni tam už mají sazeničky pelargonii. Syn roztopil ve skleníku, já je doma sadím do truhlíků a moje žena se z nich bude těšit celé léto.“

Tenhle pán až bolestně jasně věděl, že osazovat truhlíky v lednu není normální. Jenže měl jenom tuhle možnost a věděl, že jiná, ta jarní, už pro něho nebude.

Co je to jaro? Mnoho o tom nevím, jen ho již několik desítek let pozoruji. Případá mi jako ráno, nová možnost, chuť, touha do něčeho se pustit, síla, o které nevím, kde se vlastně najednou vzala. Snad ji přináší teplý vítr, když poprvé proběhne vlasy dosud schovávané pod čepicí, snad ji na nás vyleje světlo, kterého si znechání povšimneme, když se v pozdním odpoledni vracíme z práce. Nebo by to mohla být nevyrobitelná vůně hlíny, která se probudila, aby rozkvetla. Třeba tu radost čerpáme ze zeleňoučkého nádechu stříknutého do dosud šedivých pastvin. Nebo je to prostě ze vzduchu, nového, jakoby čerstvé stvořeného, dosud nikým nevedchnutého.

Jaro je jako ráno, zahání tmu, zapomíná na smrt, přináší šance a křísí. Jaro je život sám. Ale nechci předbíhat, to už je jiný příběh. Velikonoční.

Mgr. Michaela Šimková

Novinky v knihovně

Beletrie

B. Nesvadbová: Pralinky; J. Hájíček: Vzpomínky na jednu vesnickou tancovačku; L. Lanczová: Život na ostro; L. Meachamová: Sen o Somersetu; F. Niedl: Hráč; N. Roberts: Závrať všedních dnů; V. Javoříčková: Poslední ratolest; A. Jakoubková: Všude manžel o dvou kůrkách; K. Becková: Kdo neriskuje, nemiluje...; T. Kubátová: Waldemar; E. Chadwicková: Císařovna; J. Černá: Zakázaná láska; V. Vondruška: Přemyslovská epopej III a IV; E. Fremantleová: Královnin gambit; A. Palmer: Srdce Sahary; W. Smith: Řeka bohů. Bůh pouště; J. Nesbo: Přízrak; J. Collins: Zpověď divošky; J. Deaver: Sběratel kůží; L. Jackson: Všechno mi řekni; S. Simukková: Bílá jako sníh

Pro děti

H. Webb: Tulák Zrzek; P. Carman: Elyonova země 3; D. Busselová: Malá baletka: Ela a narozeninové představení; U. Scheflerová: Detektiv Klubko, Zločinec z modrého pokoje; R. L. Stine: Děsivé storky: Kletba egyptské mumie; D. Hossfeld: Líza a spol.: Napínavý závod; Disney: Mickey a Donald na farmě

Naučná

Šikulové; P. Leach: Gumičkování; Psi: poznáváme a určujeme; Kočky: poznáváme a určujeme; H. Kohoutková: Dějepis na dlani; D. Šottnerová: Lidové tradice; Z. Bezděková: Jména

V knihovně si můžete půjčit časopisy např. Zdraví, Moje psychologie, Paní domu, Vlasta, Tina, Receptář, Flóra, Naše krásná zahrada, Pěkné bydlení, Home, Historický kaleidoskop, Živá historie, Tajemství české minulosti, Válka revue, Přísně tajně, 100 + 1, Časostroj (historie zábavně pro děti od 10 let), Čtyřlístek, Tom a Jerry, Maminka, Moje země a starší čísla darovaných časopisů např. Glanc, Žena a život, Napsáno životem, Reader's Digest výběr, Svět psů, Svět motorů. Dále máte možnost odnést si zdarma domů starší vyřazené knihy či časopisy.

Žádám čtenáře, aby vypůjčené dokumenty vraceli včas a v pořádku. Březen je měsíc knihy.

V tomto měsíci vyhláší čtenářskou amnestii pro zapomenuté čtenáře, kteří mají doma dlouhodobě vypůjčené dokumenty.

Léta válečná

Vážení čtenáři Jelenských listů,

v letošním roce vzpomínáme sedmdesáté výročí ukončení druhé světové války. V minulém čísle jste si z podkladů získaných z pozůstalosti učitele Julia Janeby přečetli příběhy o zatčení učitele Gotvalda, podpoře jeho rodiny a rodiny Drábkových v Horním Jelení a o způsobu, jak se Horní Jelení vyrovnalo s povinností odevzdat pro válečný průmysl měď z elektrorozvodné sítě města zaznamenané Jindřichem Schejbalem (bydlel v čp. 142). Přivítám každé doplnění textu, je sice podepsán v roce 1973, ale stále je to pohled jen jednoho z účastníků událostí. V tomto čísle se dovíte o nálezů zakázaných zbraní v truhlářské dílně, událostech při jejich likvidaci a způsobu chování spoluobčanů v nejistých společenských poměrech.

V příštích číslech se dočtete o vzniku a působení partyzánské skupiny vedené Velkým Honzou a o účasti občanů Horního Jelení při událostech ve Vysokém Mýtě, Rovni a v Holicích v květnových dnech.

V roce 1942, kdy řádila v českých zemích Heidrychiáda, požádal mě František Bečička, abych šel do jeho domu, že mi něco ukáže. Byl důchodce, který před tím provozoval truhlářskou živnost, bylo mu asi 75 let. Zavedl mě do dílny, ve které se už nepracovalo. Zavřel za sebou dveře, šel přes dílnu do pravého rohu. Tam odhrnul nějaké deky, kterými byla přikryta bedna a v ní zbra-

ně – devět pušek. Byl jsem překvapen a poděsil jsem se touto skutečností. Dva dny před tím byly totiž vypáleny Lidice a postřeleni všichni muži z obce, proto ten strach. Pan Bečička mě prosil, že on je starý a nikdy pušku v ruce neměl, je bezradný a neví, co by měl s tím udělat. Řekl jsem mu, že je velmi těžké si s tímhle zahrávat a že podle slov pošťáka pana Smilka, který se vrátil z Jaroslavi, kde roznášel poštu, je tam asi 60 až 80 německých vojáků na nákladních autech a mají udělat prohlídku domů. Bylo tedy nutně spěchat s odklizením pušek. Šel jsem domů pro kolo, pan Bečička dal pušky do pytle, který jsem uvázal na kolo, že vše odvezu do lesa. Stalo se, že když jsem ujel asi 40 kroků za křižovatku do Vysokého Mýta a Holic, přijeli na ni němečtí vojáci na motocyklech. Byl jsem od nich tak 10 až 15 kroků, ale oni se na křižovatce otočili a jeli zpět k Vysokému Mýtu. Oddychl jsem si a s puškami jel do lesa, tam je dal do příkopu a zaházel větvemi. Večer jsem vše zavezl ke strýci Korábovi, mlynáři ve Velinách, tam jsme pytel zakopali do struhy pod mostek. Domů jsem se vrátil druhý den ráno asi v pět hodin a šel spát. Asi v osm hodin mě vzbudila manželka, že mě shání pan Bečička. Vstal jsem a šel na dvůr, kde mi pan Bečička řekl, že otevřeli poslední bednu. V ní našli ještě dvě pušky, abych si je odnesl. Když jsem k němu přišel, ukázal mi vše, co v bedně bylo. Kolečko zápalné šňůry, doutnák, krabička rozbusek, kleště na smáčknutí rozbusek a jiné věci. Vše dal do pytle a žádal mě, abych si ho odnesl. V pytli byly výbušniny (astralit, dynamit, ekra-

sit a jiné). Když jsem vše odnesl a zlikvidoval, vrátil jsem se k panu Bečičkovi a ptal se jej, jak ke všemu přišel. Řekl mi, že to není jeho, bedny si u něj uschoval plukovník Kropáček, který byl u ženijního pluku v první světové válce. Dovolil mu to, aniž věděl, co bedny obsahují. Po události v Lidicích a následných prohlídkách domů, šel za paní Kropáčkovou s otázkou, jestli v bednách není něco závadného. Bedny otevřeli, v první bylo devět vojenských pušek, manlicherovky vzor 95. Dále našli dvě předovky, překrásné rytiny, dvě lefošky s damaškovými hlavněmi a jednu hamerlesku 12 v koženém pouzdře. Tu jsem si ponechal a dnes ji má můj syn. Paní Kropáčkové jsem za ni dal 30q uhlí, 4 kubíky dřeva, 50 kg mouky a nějakou zvěřinu. Tím jsem vše pokládal za vyřízené, ale!

Začátkem prosince jsem byl na honu v Zámrsku, mými spoluštelci byli drogista Vítek, lesní Židek, nadlesní Řezáč a Lev Píkola, který dříve sloužil na Jelení jako lesní správce. S ním jsem tehdy byl v dobrém přátelském a kamarádském vztahu. Za války se dal k německé národnosti, na hon přišel v myslivečkém. Při potkání jsem pronesl poznámku: „Slyšel jsem, že ses dal k Němcům, tak sis měl vzít německou uniformu“. Nebylo mu to po chuti a povídá mi, že by mi rád něco řekl. Odvedl mě stranou a přímo se zeptal: „Kam jsi dal Kropáčkovy pušky od Bečičky?“ Zprvu jsem vše popíral, že jsem u Kropáčka nebyl a tak nemohu ani vědět, jestli nějaké pušky měl. On mi ukázal dopis, kde všechny zbraně byly popsány mimo té jedné, kterou jsem si ponechal, bylo tam, jak si ještě trochu pamatuji, uvedeno. „Oznamuji Vám, že Jindřich Schejbal z Horního Jelení odklízal zbraně po zemřelém plukovníkovi Kropáčkově, které byly uschovány u pana Bečičky v Horním Jelení. Kam pan Schejbal zbraně odnesl, mi není známo. Oznamuji to proto, aby byl potrestán jenom viník a ne aby to odnesli nevinní lidé, jako se to stalo s Lidicemi a Ležáky. S úctou, ale je to pravda.“

Po přečtení jsem mu dopis musel vrátit. Zeptal jsem se jej, co s tím bude dělat, byl v té době vedoucím NSDAP okresu Vysoké Mýto. Řek, abych přijel do Mýta na NSDAP a tam mi řeknou, co dál. Rozmlouval jsem mu to, nechtěl jsem, aby mě tahal tam a požádal jej o setkání jinde. Setkali jsme se na lesním úřadu ve Vysokém Mýtě, kde byl zaměstnán jako lesní správce. Tam mi řekl, že nejlepší by bylo přivést pušky do Mýta, kde dostanu potvrzení o jejich předání a vše bude beztržně vyřízeno. Když jsem mu řekl, že jsou v rybníce ve Velinách a protože je rybník pod ledem, je nemožné je hledat. Na to mi pravil, že má obsilku k nástupu na vojnu a neví, zda jej v Mýtě nechají. Kdyby musel z Mýta pryč, bylo by to pro mne velmi zlé, dopis je zaevidován v došlé poště a případ není uzavřen.

Po návratu z honu jsem ihned navštívil pana Bečičku a ptal jsem se, jestli se někomu nezmínil o likvidaci zbraní, ne snad zlým úmyslem, ale neopatrným slovem. Ten mi řekl, že při jedné cestě faráře Zlámala do Vysokého Mýta, byl panem Píkolou požádán zastavit se u mne a vyřídít, že se mám dostavit na NSDAP do Mýta. Při tom mi naznačil, že o stejnou návštěvu požádali Františka Nováka, ten ale pro to, že je starý (bylo mu tehdy 50 let) navrhl mě. Jiný člověk o tom nevěděl než my tři a čtvrtý, F. N. Na udavačském dopisu jsme byli označeni všichni tři, jenom ne ten čtvrtý. Po několikerém

naléhání mi *Pikola* dal potvrzení, že jsem zbraně po zemřelém plk. *Kropáčkovi*, které byly uschovány v dílně pana *Bečičky*, odevzdal NSDAP do *Vysokého Mýta*. Potvrzení byla tři – pro pana *Bečičku* jako přechovatele, paní *Kropáčkovou* jako majitelku a pro mne, že jsem je odevzdal.

Po této záležitosti jsem někdy v dubnu 1943 obdržel dopis prapodivného textu: „*Pane Schejbal*, dostavte se ve Vašem zájmu do *Pardubic*. Budu na Vás čekat v 9,00 hodin proti nádraží. Kolo bude opřeno o kandelábr, na něm budou dva nosiče přepásané řemeny. Budu stát opodál, v levé ruce budu mít aktovku.“ Nejprve jsem se poradil s velitelem četnické stanice *Křiklavou* a dal jsem mu dopis přečíst. Ten mi řekl, ať dopis zahodím a nikam nejezdím. Přes toto varování jsem do *Pardubic* jel a tak jak výše uvádím, vše se stalo. Ten pán mě oslovil mým jménem, třebaže jsem jej nikdy neviděl. Když jsem se zeptal, odkud mne zná, odpověděl. To už tak bývá, že neznámého člověk musí poznat. Dal mi přečíst dopis tohoto znění: „*Jindřich Schejbal* z *Horního Jelení* zasilá na různé adresy mouku, maso, konzervy a jiné a to do *Prahy*, *Plzně* a jinam. Tyto věci posílá v plechových kufrech. Naproti tomu dostává zboží jako elektromotory a elektroinstalační materiál. *Václav Janeba*, *Horní Jelení 123*.“ Text udavačského dopisu byl psán hodně slovenštinou a tak jsem ihned po přečtení věděl, o koho jde. Když jsem dotyčnému děkoval a zeptal se na jméno odesílatele, řekl: „*Teď ne, ale po válce se vše dovíte*.“ Sedl na kolo, řekl já jsem pošťák a odjel. I já jsem jej odhadoval na pošťáka nebo železničáře. Přijel jsem domů a vše jsme museli odklidit, udavačem byla žena našeho vrchního strážmistra, který u nás bydlel. Po válce jsem na poště v *Pardubicích* řediteli popsal celý příběh a prosil, jestli neví, o kterého ze zaměstnanců by se mohlo jednat. Pan ředitel mi donesl tablo zaměstnanců, bylo tam několik řad, ale nikoho jsem nemohl s určitostí označit. Ředitel se zeptal i jednoho zaměstnance a ten mu řekl, že by to mohl být *František Posejpal*. Nechal jej zavolat a zeptal se ho, jestli zná pana *Schejbalu* z *Horního Jelení*. Odpověděl, že nezná, ale že jednou s ním mluvil v *Pardubicích* stran udání, teď bych ho ani nepoznal. Dohovořili jsme se, já jsem se mu chtěl revanšovat, ale on odmítl. Požádal jsem jej o ten dopis, řekl mi, že ho odevzdal na radnici, tam ho najdu, všechny jsou prý označené. Při vyhledávání dopisu mi pomáhala dobrá známá *sl. Kopecká*. Těch dopisů od *Františka Posejpalu* bylo přes 1400 kusů. Později jsem ještě pana *Posejpalu* sháněl, ale bylo mi řečeno, že se odstěhoval do pohraničí. Těmto lidem by mělo být vysloveno uznání za mimořádnou vynikající práci.

Na *Horním Jelení* bydleli židovští manželé. Při stěhování do jiného menšího bytu potřebovali uskladnit nějaký nábytek. Požádali řadu lidí, ale bezvýsledně. Paní *Donáthová* přišla také za mnou, jestli bych jim nedal nábytek někam pod střechu. Na půdě jsme udělali místnost z heraklitu, provedli její omítnutí a tam ten nábytek složili. Paní *Donáthová* tam pak často chodila a dostali jsme se tak do styku. Potřebovali v té době pomoc a tak jsem jim ji v plné míře, než je odvezli do *Terezína*, poskytoval. Do *Terezína* jsem posílal balíčky a někdy se podařilo i vyměnit nějaký dopis. *Donáthovi* se nevrátili, po válce přišli jen příbuzní a žádali o věci. Předal jsem *M. T.* vkladní knížku na heslo s penězi a jiné věci. Nábytek byl odvezen do *Pardubic*.

Obdobné to bylo se *sl. Procházkovou*, učitelkou, která byla odvezena do *Svatobořic u Kyjova* na *Moravě*. Tu jsme také podporovali četnými balíčky. Učitelka *Procházková* měla bratra, který byl kapitánem armády. Protože odjel do zahraničí, byli jeho příbuzní internováni.

Hned nato začaly přes *Jelení* chodit transporty válečných zajatců od *Chocně* směr *Hradec Králové*. V prvním transportu bylo dva a půl tisíce lidí, prošel 27. ledna 1945. Z něj uteklo aspoň 150 lidí, mezi zajatci byli *Angličané*, *Francouzi*, *Řekové*, *Jugoslavci*, nejvíce však *Rusů*. Asi na patnácti místech na *Jelení* se pro ně va-

řilo. Když k nám přišli dva *Angličané* pro polévku, jeden se německy zeptal, jestli bych mu neopatřil civil. Slíbil jsem mu sehnat pro oba. Večer před zavřením obchodu asi v 18 hodin přišli, ale jen na sebe hodili *hubertusy*, objevil se německý voják, který je hlídal. Ihned to museli sundat, odvedl je a mně pohrozil (byl moc slušný). Asi ve 23 hodin se vrátili, ustrojili se a hned jsem je odvedl do krytu v lese. Druhý den byla po mně poptávka, byl jsem už pryč z domu. Stavil jsem se za nimi v lese a při tom zjistil, že v *boudě* na seno je asi 17 *Rusů*. Během tří dnů jsme z transportu ošatili na 400 lidí, převáděli jsme je na nová místa jako *Nové Hrady*, *Kostelecké Horky* atd.

V *Horním Jelení* jsme zásobovali 300 až 400 lidí. *Mlékárna Choceň* nám dávala konve s mlékem a my je dopravovali do lesa. Starala se o to celá řada lidí, pekaři pekli chleba z mouky, která byla ve vagoněch na trati *Holice – Borohrádek*. Vlak hlídali *maďarští vojáci*, my jsme půjčili zbraně *Rusům*, kteří vlak přepadli, získanou mouku, cukr a jiné zboží jsme nákladním autem odvezli do *Horního Jelení* pekařům ke zpracování. Těchto cca 300 lidí bylo v lese až do konce války. Jednou jsem jim půjčil tři *lovecké pušky* a další tři od *lesního Kurze*. Použili je opět na vagon se živobytím, tentokrát přivezli i *maďarské hlídače*. Došlo k nedorozumění. *Lesní Kurz* ke mně v úterý přišel pro své tři pušky, které si půjčili v sobotu večer, já je neměl. Vydal jsem se za nimi do lesa, abych jim řekl, že *lesní čeká kontrolu* a pušky musí mít doma.

Našel jsem pouze *Alexe*, s ním to dojednal a společně jsme šli asi dva kilometry na jejich stanoviště. *Alex* několikrát zapískal a než bys napočítal do padesáti, měli jsme kolem sebe na dvacet zajatců. *Alex*, jak jsem vycítil, mluvil k nim a ukazoval na mě, že jsem mu dal zapalovač, pistoli a že mě chválí. Jakýsi *Ivan* na mě kývnul, abych šel za ním. V *houštině* na mě vytáhl *revolver* s poznámkou, že jsem zrádce, chci vědět, jaké mají zbraně a vyzradit to *Němcům*. Chtěl i vystřelit, skočil jsem mu po ruce a začali se tahat. Příběh tam *Alex*, odstrčil jej a začalo vzájemné hádání dalších. Utekl jsem od nich, sedl na kolo a jel za *lesním Kurzem*. Všechno jsem mu vyličil a asi po 30 minutách jel domů, bylo to asi dva kilometry. Za necelou hodinu přijel za mnou *Bohuslav Ročeň* a hlásil, že *zajatci* zastřelili *Alexe*, protože tam přivedl nějakého *Němce*, který chtěl vidět jejich zbraně. Navečer v úterý *lesnímu Kurzovi* pušky přinesli.

Transporty zajatců procházely asi týden. Byl přísný zákaz dávat jim potraviny a jiné věci. Na *Jelení* drželi službu naši četníci. Při jednom transportu někdo hodil mezi zajatce chleba, na který se vrhlo na zem několik z nich. *Německý strážník* ozbrojený puškou začal *pendrekem* všechny bít. Bylo to při *polední přestávce*, takže mnoho občanů přihlíželo tomuto *nepěknému divadlu*. Můj bratr skočil po tom *vojákov* a snažil se mu v *bití* zabránit. Ale hned se objevil druhý voják a *sundával pušku*, snad by na bratra *vystřelil*, kdybych mu v tom *nezabránil*. Naši četníci nás oba odvedli na *strážnici* a po *domluvě* propustili. Byl to *riskantní zásah*, ale v tom momentu člověk *neuvážoval* o *vážnosti* situace.

Ing. *Blahoslav Novotný*

Škola - zkouška přežití!

Otázka zní: zkouška pro koho? Má přežít povinné vzdělávání na základní škole žák, který je každodenně „obtěžován“ učitelem vtíravými otázkami a nesmyslnými domácími úkoly? Nebo má přestát náročné období základní školní docházky rodič, jemuž „bezplatné“ studium postupně vyprazdňuje kapsu a připravuje jej o zbytky nervů při pomyslení, co zase jeho potomek vyvede a jakou známku dnes ze školy přinese? Anebo snad učitel, jehož vysněné poslání se postupně mění v noční můru a začíná pomalu připomínat „krocení dravé zvěře“?

Každý má své úhelníky pohledu. Rodič, učitel a žák. Každý má svou roli, kterou úspěšně či méně úspěšně plní. Cílem vzdělání ale není konflikt našich rolí, ale naopak, co nejladší průběh, příprava žáka na budoucí povolání a život. Kéž bychom se všichni během tohoto procesu cítili příjemně, šťastně a naplněně.

Mojí vysněnou životní rolí bylo stát se učitelkou. Možná je to u nás tak trochu rodinné „prokletí“, ale jako dcera svých rodičů jsem celé své dětství v podstatě strávila ve škole. V té době bylo vše, včetně pracovního místa „na přiděl“, a tak se naše rodina ocitla v malé vesničce Černčice, kde jsme bydleli ve školním bytě místní malotřídní školy, možná právě proto jsem v současné době učitelkou na takové škole v Ostřetině.

Pokud není dítě vzděláváno doma svými rodiči (dnes již tato možnost je), první stupeň základní školy může absolvovat na plně organizované základní škole, což je nejběžnější druh škol v ČR (např. ZŠ Horní Jelení), v církevní škole, kterou nezřizuje stát ani obec, ale církev, v alternativní škole, kde výuka probíhá inovativním způsobem dle inspirace ze zahraničí, v soukromé škole, na které se většinou platí větší či menší školné, nebo na škole malotřídní.

Velmi často se mě lidé ptají, co to vlastně ta malotřídní škola je. Rozsahem a obsahem učiva se nikterak neliší od tradiční základní školy. Vzhledem k počtu žáků ale výuka probíhá tak, že děti různých ročníků jsou vzdělávány společně. V praxi to může znamenat i všech pět ročníků spojených v jedné třídě. Na naší ZŠ v Ostřetině máme tzv. trojtřídku, jeden ročník je tedy vzděláván zvlášť (nejčastěji 1.třída) a ostatní čtyři jsou rozděleny do dvou tříd dle počtu žáků. Za necelých osm let praxe na této škole jsem učila mnoho kombinací - 2. a 3. ročník, 2. a 4. ročník, 3. a 5. ročník apod. Jaká je nejideálnější? Naučí se toho tímto způsobem výuky děti tolik, co na běžných ZŠ? A jak je to s dětmi s poruchou pozornosti?

Nechci hodnotit, která škola je lepší a která horší. Otevřeně ale priznávám, že výuka pro dítě na malotřídní škole je náročnější. Musí být samostatné, zodpovědné, pečlivé, pozorné a soustředěné na svou práci. Ale nejsou to právě tyto vlastnosti, které po dětech vyžadujeme a musí se je naučit, aby prospěly na všech školách? Na malotřídní škole rozvíjíme u dětí zmíněné schopnosti už od 1. třídy a musí si je osvojit mnohem dříve a mnohem rychleji. Velkou výhodou je též malý počet žáků ve třídách, takže učitel má více prostoru věnovat se dětem individuálně. Proto se domnívám, že žák se specifickými poruchami učení a jinými vzdělávacími obtížemi má na takové škole větší možnosti a šanci svůj problém zvládnout. To ovšem záleží také na mnoha dalších vlivech. Největší síla malotřídních škol dle mého názoru spočívá právě ve spojení různých ročníků. Pokud je výuka vedená správně, žáci slyší a vnímají probírané učivo ve skutečnosti několikrát - jednou ve svém ročníku a dále si učivo procvičí s ročníkem, se kterým jsou ten rok spojeni. Dochází pak k lepšímu a hlubšímu osvojení učiva. Známe to všichni: „Opakování je matka moudrosti“.

Díky těmto a mnoha dalším výhodám možná stojí malotřídní škola někde na pomyslné hraně mezi školou běžnou a alternativní. Pokud Vás tato problematika zajímá, o alternativním školství, spe-

cifických poruchách učení a dalších zajímavostech z oblasti vzdělávání si můžete přečíst třeba někdy příště.

Na závěr mi dovoluji použít jeden z mých nejoblíbenějších citátů, podle kterého se snažím ve svém profesním životě řídit. Přála bych všem svým kolegům, aby byli těmi nejlepšími učiteli pro své žáky: „Průměrný učitel vypráví. Dobrý učitel vysvětluje. Výborný učitel ukazuje. Nejlepší učitel inspiruje.“ (Ch. F. Browne)

Mgr. Tereza Bahníková

Kurz lyžování

Foto : archiv školy

Ve dnech 8. - 14. února vyrazilo 31 žáků, 3 instruktoři a zdravotnice na lyžařský výcvik do Deštného v Orlických horách. Ubytování jsme byli v chatě Start, která se nachází přímo pod sjezdovkou. Ještě v neděli jsme natěšení vyjeli na sjezdovku, kde byli žáci rozděleni do tří družstev. Každé družstvo mělo po celý týden svoji barvu rozlišovacích dresů a na kopci se tak nikdo neztratil. Žluté družstvo nejzkušenějších lyžařů vedla paní ředitelka Pavla Nádeníková, oranžoví jezdili s paní učitelkou Zuzanou Krejčí a začátečníci v červených dresech získávali své první lyžařské zkušenosti pod vedením Anežky Ochové. Počasí nám velmi přálo, po většinu týdne bylo slunečno a podmínky pro lyžařskou přípravu byly ideální. I když začátky byly pro někoho poměrně těžké, všichni na závěr kurzu zvládli bravurně jak soutěž lyžařské obratnosti tak závody ve slalomu. Ze žlutého družstva byl ve slalomu nejrychlejší Jiří Svatoš, následován Tomášem Motyčkou a Dominikem Vlasákem. Z oranžových se zadařilo Martinu Kodadovi, Martinu Zeinerovi a Vojtěchu Filipimu. V kategorii dívek nejvyšší příčku obsadila Denisa Ruszová, na druhém místě se umístila Veronika Hořeňovská, třetí skončila Karolína Kaplanová. Jako nejjobratnější lyžaři se předvedli Tomáš Motyčka, Jakub Kněžour a Vojtěch Beneš. Z dívek pak Lucie Barvová, Denisa Ruszová a Tereza Svobodová.

Po celodenním poctivém výcviku na sjezdovce se nezahálelo ani na chatě. Žáci měřili svoji zdatnost a kreativitu v nejruznějších soutěžích týmů i jednotlivců. Stavěli originální výtvary ze špaget a pěnových bonbónů, pokoušeli štěstí ve hře Šťastlivec, ve hře Peříčko jsme se nasmáli při mnohdy marných pokusech udržet lehké pírkó co nejdéle ve vzduchu. Ani letos nechyběl legendární každodenní běh do schodů se zajímavými úkoly.

Po tři večery probíhaly také odborné přednášky na téma Bezpečnost na horách, Lyžařské disciplíny a Historie lyžování. Nabyté vědomosti si žáci ověřili ve vědomostním testu.

V rámci odpočinkového odpoledne jsme se vydali do centra obce Deštné, kde jsme navštívili místní muzeum a cukrárnu.

Lyžařský výcvik jsme si všichni po všech stránkách užili.

S pozdravem skol!

*Mgr. Zuzana Krejčí
vedoucí RLVK*

Únor ve školce

Celý měsíc únor byl ve znamení pohádek, knížek, přípravy na masopust a hlavně na školkový karneval. Předškoláci si vyráběli, psali a malovali svoje knížky. O knížkách si vyprávěli a navštívili i městskou knihovnu. Některé děti zde byly úplně poprvé.

Karnevalový týden jsme tento rok začali návštěvou divadla pana Petraše s pásmem „Kabaret“, ve kterém si děti zasoutěžily, zatancovaly a podívaly se na pohádku.

Samotný karnevalový rej jsme odstartovali v každé třídě zvlášť tancováním, soutěžením, představováním masek. Po svatině jsme se všichni společně setkali v jedné třídě, abychom se mohli podívat na již tradiční karnevalovou pohádku v provedení „dospěláků“ ze školky. Tentokrát to bylo o Sněhurce a sedmi trpaslících. Myslím, že jsme si to všichni krásně užili, jak děti, tak i my dospělí! Už nyní se těšíme na příští rok, uvidíme, jaká pohádka nás čeká!

Ing. Helena Kohlová

Děti se seznámí hravou prožitkovou formou s tradicí anglických Velikonoc - Shrove Tuesday, Pancake day, Pancake race and tossing, Easter egg hunt, egg rolling, hot cross bun, ...

Nabídka prázdninových příměstských táborů:

Letní prázdniny s prožitkovou angličtinou

Animal adventures – dobrodružství se zvířátky - pondělí 13. až pátek 17. července 2015

Mike the knight – rytířský tábor -pondělí 10. až pátek 14. srpna 2015

Vesnický tábor Sluníčko - kovbojové - pondělí 27. až pátek 31. července 2015

V případě zájmu nás kontaktujte. Více informací získáte na našich aktuálních webových stránkách. www.centrumpaprsek.cz, tel: 777 012 474.

S přáním krásného jarního období

Paprsek

vzdělávací centrum
PAPRSEK

Paprsek v březnu

Jaro je za dveřmi. S jarem máme více energie i chuť ke změnám. Je vědecky dokázáno, že jaro je ideální čas pro hubnutí a cvičení.

Od dubna se opět rozjíždí **tříměsíční sportovní kurzy Powerjogy a Bud' fit**. Efektivní cvičení se zátěžovou činkou a kotouči si začíná získávat další nové nadšené cvičence. Proto přicházíme s rozšířenou nabídkou tohoto cvičení o další nový kurz. Zájemci, sledujte naše webové stránky.

Sportovní kurz cvičení rodičů s dětmi od 1 do 2 let se v 2. pololetí koná nyní každý pátek od 15:30.

Rádi mezi námi přivítáme také maminky s dětmi z Horního a Dolního Jelení. Přijďte se mezi nás podívat!

Jak proběhly pololetní prázdniny s Peppa pig?

Prasátko Peppa nás provázelo jednodenními prázdninami. Bylo našim pomocníkem při seznamování se s anglickou abecedou. Poznali jsme celou její rodinu, příbuzné i kamarády. Pobyt v sauně byl pro děti příjemným zpestřením zimního počasí. Den jsme zakončili cvičením na bosu, které bylo pěknou tečkou za dnem naplněným dobrodružstvím. Viz. fotografie.

Nabídka velikonočních prázdnin s angličtinou

Čtvrtek 2. a pátek 3. dubna 2015 od 8 do 16 hodin - přihlášky do 20.3.

Amazonky v roce 2015

Co nás čeká?

8. 3. 2015 Karneval

2. – 5. 4. 2015 Vedoucí jedou na setkání do Holandska

24. 4. 2015 Kuličková

10. 7. – 18. 7. 2015 Tábor

září – drakiáda, říjen – Halloween, prosinec – Mikuláš a vánoční besídka a mezi tím spousta zábavy, výletů, dobrodružství a nových věcí.

Naše schůzky:

Mladší oddíl – pondělí 16:00 – 17:00 na MěÚ

Starší oddíl – středa 15:00 – 17:00 na MěÚ

Foto: Jitka Čermáková

Skautský tábor v indiánském duchu proběhne od 10. 7. – 18. 7. 2015 v Kostelci nad Orlicí

Cena: 1500 Kč. Zúčastnit se mohou i „neskautské“ děti. Přihlášky přijímáme do konce května 2015.

Bližší informace na tel.: 606 358 333

*Jitka Čermáková
vedoucí oddílu*

Povoláním lesník

Pan Ing. Aleš Erber, je zaměstnancem Lesů České republiky, s.p. (dále jen LČR) a protože jeho aktivity dalece přesahují hranice revíru, položili jsme mu několik otázek.

Jak veliký je Váš revír a jak dlouho zde působíte?

U LČR působím s přestávkami od května 2008. Od 11.7.2011 jako adjunkt a od 1. 10. 2013 mám na starosti revír, který se nazývá Plchůvky. Rozprostírá se od hranice k. ú. Sruby po Dolní Jelení, tj. k. ú. Újezd u Chocně, Dobříkov a Nová Ves, patří sem i enklávy u Zámrsku, Borohrádku a Nové Vsi u Albrechtic.

V blízkosti Jelení se objevily nové altánky, odpočinková místa pro turisty. Za tím stojíte Vy?

Ano, dva nové altány byly postaveny v rámci Programu 2020, což je program LČR na podporu mimoprodukčních funkcí lesa. Jeden je u tzv. „dálnice“, asfaltové cesty vedoucí od Pytláka do Prochod, kolem rybníku Svatba a prochodské hájovny, kde teď bydlíme s přítelkyní a kde mám kancelář. Altány jsou v místech, kde je poměrně čilý turistický ruch. Určeny jsou samozřejmě k odpočinku, ale jsou i upozorněním návštěvníkům lesa, že vstupují do „jinného - státního majetku“. Druhý, větší altán je nad Dobříkovem, na místě zvaném Kopanina, kde by v budoucnu měla vést naučná stezka mikroregionu, na které by se návštěvníci dozvěděli o historii místa, těžbě dřeva, biotopu a hlavně o funkcích lesů, jež obyvatelstvu přinášejí určitou pozitivní externalitu. U tohoto altánu se střetávají trasy cyklistické i turistické, vedoucí mnoha směry. Místo leží na lesní spojnici mezi městy Choceň a Hradec Králové. V plánu ale nejsou jen výstavby nových objektů. V lesích jsou rozmístěny drobné památky, kříže upomínající na místa tragédií. Tyto objekty jsou často v nedůstojném stavu a je třeba je opravit. V určité rozpracovanosti je i projekt na znovuoživení jednoho rybníka na hranici s k.ú. Dolní Jelení. Taková místa by pak byla zanesena v rámci oněch stezek jako zastavení. Plánů a vizí je mnoho, tak uvidíme, kolik se jich podaří zrealizovat.

Tohle je hlavní náplní Vaší práce?

Ne, hlavní náplní je péče o les ve svěřeném státním majetku. Dále pak v rámci pracovní náplně provádím poradenskou činnost pro soukromé vlastníky lesů na cca 300 ha. Je to služba vyplývající ze zákona a je zdarma. Ostatní činnosti, jako je např. lesní pedagogika, dělám především ve svém volném čase. Myšlenky a nápady přicházejí různě, při fyzické práci, či při kontrole těch nejlepších a nejstarších porostů, které zřejmě na mě působí svojí silou, jež jde mimo naše chápání (smích).

Hospodaření v lese je částečně dáno zákonem. Jak velký má lesník prostor pro vlastní realizaci představy, jak pečovat o les?

Zákon o lesích č. 289/1995 Sb. (mimo to je považován za nejpršnější zákon v Evropě) pevně určuje atributy, které musí vlastník lesa většího majetku dodržet, aby byla zaručena trvalost a vyrovnanost produkce jedinečné a obnovitelné suroviny – dřeva – za plnění všech dalších funkcí. Proto jsou stanoveny těžební limity, rozsah výchovných zásahů a minimální podíl melioračních a zpevňovacích dřevin. To vše se vztahuje na platnost lesního hospodářského plánu platícího vždy na 10 let. Pro malé vlastníky do 50

ha se vyhotovují menší díla, která nazýváme lesní hospodářské osnovy.

LČR mají ucelenou koncepci týkající se pěstování lesů, obnovy porostů a péče o lesy. Taktéž koncepci na podporu mimoprodukčních funkcí lesů, jež jsou financované z interního programu „Program 2020“, jako například výše zmíněné altány. Proto lze říci z tohoto pohledu, že podnik hledí i na zájmy a potřeby místních obyvatel a návštěvníků lesů. Dále jsou LČR držiteli certifikátů PEFC, což deklaruje závazek hospodařit trvale udržitelným způsobem. Jsou v něm zabudována hlediska ekologická, sociální a ekonomická.

Je pravdou, že různé lokality v rámci ČR mají odlišné přírodní poměry, které vyžadují individuální přístup, proto si myslím, a to je můj osobní názor, že se nedá vše paušalizovat, protože každá lokalita má své specifikum, z čehož vychází i specifický přístup hospodaření. Nás lesníky a lesní hospodáře trápí spousta problémů ať již krátkodobých či dlouhodobých. Jeden z těch dlouhodobějších například je, že musíme pružně reagovat na měnící se klimatické podmínky. Proto hledáme efektivní cesty k tomu, aby les trvale a vyrovnaně produkoval dřevo při zachování všech funkcí lesa a to s vidinou více než dalších 100 let.

Co se týče vlastních realizací hospodaření, tak ano, pokud jsou v souladu s představami pověřeného odborného lesního hospodáře, čímž je u LČR lesní správce, který odpovídá za hospodaření na jednotlivé lesní správě. Revír Plchůvky spadá pod Lesní správu Choceň.

Lesy v okolí Jelení jsou určeny pouze k produkci (těžbě) dřeva, nebo jsou zde i místa, která se ponechávají svému osudu?

Je třeba rozlišovat mezi lesy hospodářskými – ty převažují zde, lesy zvláštního určení, jako jsou národní parky, přírodní rezervace, přírodní památky, nebo příměstské lesy, a potom jsou ochranné lesy. Ty jsou většinou ve vysoké nadmořské výšce chránící níže položené lesy, suťové lesy, které vyžadují zvláštní ochranu. Zde v okolí jsou především hospodářské lesy.

Kde je tady nejbližší chráněné území, kam by se z Jelení dalo dojet na kole?

Nejbližší lesy o větších rozlohách jsou CHKO Žďárské vrchy a Železné hory. V menším měřítku se pak jedná o přírodní rezervaci Buky u Vysokého Chvojna, která je jednou z nejstarších lokalit spadající pod určitou ochranu. Ta byla založena v roce 1884 markrabětem Pallavicinim, jehož vlastní zaměstnanci – lesníci – ho upozornili na velmi prouduční buky, které jsou pravděpodobně původním porostem a výrazně se blíží přirozené skladbě lesů. Proto by se dalo říci, že lesníci v té době byli i prvními ochránci přírody.

Další přírodní rezervace Peliny v Chocni, či pak rezervace republikového až evropského významu, jež je Žernov, tzv. slepé území dubohabřin, rybníků, rákosin a mokřých luk - krajinářsky a biologicky hodnotné území, které se nachází mezi Chvojencem a Holicemi. Zde se ve velké míře ještě za první republiky hospodařilo formou pařezin – výmladkových lesů. Tento typ lesů z našich kon-

čin téměř vymizel a byl nahrazen dlouhověkými lesy pěstovanými ze semene či sazenic.

Zmínili jste klimatické změny. Vidíte jejich dopad na lesích?

Ano, určitě. Hleděno z historického hlediska, přírodní podmínky se měnily, mění a budou měnit a každá dřevina na změny v rámci své strategie růstu a vývoje, reaguje jinak. Teď stále převládá atlantské klima, tedy mírné zimy se západním prouděním. Rostoucí teplota a aktuální srážky zaznamenané v současnosti vyhovují nejvíce buku lesnímu. Méně vhodné jsou třeba pro smrk. Já zde nezaznamenávám větší škody u dospělých porostů třeba suchem. Je pravdou, že porosty jsou oslabeny imisemi z opatovické a chvaltické elektrárny, ale s aktuálním porovnáním se severní Moravou, kde čelí velkým problémům, je náš problém zanedbatelný. Tamní porosty trpí pravidelnými přísuškami a pokud neumrou suchem, zahubí je lýkožrout severský, či u nás převažující lýkožrout smrkový.

Máte nějakou specializaci?

Úplnou specializaci ne, ale jsem vyškolený lesní pedagog, na vycházky s odborným výkladem chodíme s dětmi od mateřské školy, přes dospělé v produktivním věku až po důchodce, pracovali jsme i s postiženými.

Ve svém doktorandském studiu se specializuji na střední les (směs stromů vyrostlých ze semene a z výmladků), jehož pozůstatky lze poznat v PR Žernov. Díky této práci jsem se musel detailně seznámit jak s historickými pracemi, jelikož tento způsob byl využíván převážně do dob první republiky (poté se změnila společenská poptávka), tak hlavně s dnešními nejmodernějšími výsledky a postupy skrze tuto specifickou formu lesa. Je zajímavé, že se mé některé výstupy téměř shodují s daty profesora Konšela, který byl jedním z nejvýraznějších lesníků své doby a můžu říct, že je mým lesnickým vzorem, protože chápal les v širokém kontextu. Díky tomuto bádání, jenž má kořeny již na VŠ, jsem se dostal i k ovocným dřevinám, jako je hruška planá, třešeň ptačí či v našich porostech vzácně rostoucí jeřáb břek a to proto, že právě tyto dřeviny mají velmi blízko ke střednímu lesu. Když jsem absolvoval zahraniční studium, tak jsem pěstování výhradně těchto dřevin viděl v plné své kráse a nadchnul jsem se pro ně. Tamní hospodáři je pak velmi bedlivě opečovávají pro jejich vysokou cenu, jelikož pro dřevaře jsou velmi cenné a to z hlediska podobnosti kreseb dřeva s rovníkovými dřevinami. Nejen z těchto důvodů, ale i např. pro zvýšení biodiverzity, estetiky lesa a koneckonců i pro vyšší úživnost prostředí (hlavně pro včely) LČR podporují tyto dřeviny a jejich funkce v rámci Programu 2020.

Hrušky v lese?

Planá hruška, třešeň, nebo jeřáb břek jsou dřeviny, které v prvních výšce mohou dosáhnout až 40 cm. Pokud k nim dobře přistupujeme v rámci výchovy, mají dobrý podrost, nebo je vyvětvujeme, může dosáhnout holý kmen bez větví a růst do výšky až 30 m. Samozřejmě jsou to stromy šlechtěné. Na šlechtění dřevin se na lesnické fakultě v Praze přímo specializují, a proto společně se Švédskem dosahují nejlepších výsledků v Evropě.

Tyto dřeviny mají v lese další funkce. Váže se na ně například hmyzí fauna, ptáci... na ty dále dravci. Ano, každý druh má svoji

Ing. Aleš Erber, 29 let

vystudoval Střední lesnickou školu v Trutnově a Českou zemědělskou univerzitu, fakultu lesnickou a dřevařskou v Suchbátově. V rámci studijního programu Erasmus studoval na TUM ve Freisingu (SRN). V současné době rozšiřuje svou odbornost doktorandským studiem. Je členem sdružení Pro Silva Bohemica a je spoluzakladatelem Českého spolku pro agrolesnictví

úlohu, a pokud by vše bylo v pořádku, příroda byla ve vyváženém stavu biologické rovnováhy, tak bychom neměli škody jak v lese, tak především na zemědělské půdě. Ostatně hospodaření v agrární krajině je z mého pohledu na vlně totální bezohlednosti vůči nám lidem, zvířím a především půdě, která je základ všeho. Jen se podívejte, kolik „bioplynek“ v blízkosti Jelení vyrostlo za pár let. Podívejte se, co se převážně pěstuje a v jakých rozlohách a teď si to spojte s přivalovými dešti a vybudovanými melioračními systémy v 70. letech minulého století kvůli rychlému odvodu vody, s čím dál tím většími extrémními počasí (sucho, dešť), se škodami zvířím, s větším prouděním vzduchu. To vše má za následek minimální retenci vody, rychlý odtok živin, zvýšené proudění vzduchu, čímž nám tím vzniká eroze půdy a zvyšuje se podíl prachu v ovzduší. To vše má dalekosáhlé negativní účinky na biologickou složku krajiny, jakou jsou třeba včely, ale i na člověka (stoupající počet astmatiků a alergiků). Proto se založil Český spolek pro agrolesnictví, který negativní vlivy chce eliminovat důsledky vodní a větrné eroze, přivalových dešťů atd., ale s ohledem na produkční a ekonomickou složku hospodářů. Tento způsob hospodaření, jež propagujeme, je využíván především ve Francii a v Německu.

Jak vidíte, vše je propojené. V krajině je třeba zamezit mizení vody a vláhy a zároveň tím budovat přírodní protipovodňová opatření. Patří k tomu znovuoživení remízků, výsadba stromů, pod kterými má zvířata šanci se ukrýt a nalézt potravu, liniové výsadby do zemědělské půdy aj.

Když se vrátím k vaší činnosti pedagogické. Nechystáte nějakou akci s jelenskou kulturní komisí?

Zatím ne, ale je mnoho věcí v plánu. Spolupracuji s místní základní školou, kde chystáme vycházky, dále jsou ve fázi příprav nějaké soutěže pro první i druhý ročník. Mám mnoho věcí v hlavě, které bych rád realizoval, ale ne na vše asi bude síla, čas a podpora. Když jsem mluvil s paní ředitelkou, napadla mne myšlenka arboreta. Každá devátá třída, by při slavnostním ukončení školy zasadila vybranou dřevinu do arboreta. U každého stromu by byla informace nejen o dřevině, ale i o jmenované třídě. Život je pestrý a nikdo neví, kam ho vítr zavane. Třeba si pak bývalí žáci vzpomenou na zasazený strom, rodné město... Vytvoří se tak jistě pouto...

Odkud pocházíte?

Jsem posledním rodákem z Chvojence, který se narodil doma – místo určení - ložnice (smích).

Přírodně smýšlející rodiče?

To ne, ale nějak nestihla přijet záchranka, dneska bych byl asi v televizi.

Co pro Vás lesnictví znamená a je kromě něj čas i na jiné zájmy?

Pro mne není lesnictví zaměstnáním, ale posláním. A co pro mě znamená? No hodně, protože jsem mu obětoval za posledních 10 let maximum, až si někdy sám říkám, zda to nebyla chyba, zda mě to za to usílí stálo. No uvidíme, každopádně to čas ukáže.

Je ale pravda, že dříve jsem uvažoval o sportovní kariéře. V Praze jsem byl v přípravě ve třetiligovém týmu, šlo mi to, ale pak z toho nějak sešlo, a proto veškeré nadšení jsem přemostil k lesnictví. Avšak na fotbal jsem nezanevřel, spíše poslední rok mě tíží zranění, takže pokud budu zdravý, tak bych se mohl vrátit na fotbalový pažit, třeba právě do Horního Jelení. To však nezáleží na mně, ale především na funkcionářích a hlavně mé přítelkyni, zda mě pustí, protože už teď trávím práci víc než 12 h denně (smích).

Přeji hodně energie a výdrže k realizaci všech plánů a ideálů a děkuji za rozhovor.

Panenky

Foto: 4x Jan Jindra

Při přípravě tohoto čísla jsem zavítal do obce Ostretín na „důlu“. Zde jsem navštívil paní Helenu Minaříkovou, která má velmi zajímavého koníčka. Je sběratelkou panenek a dětských kočárků.

Jejich rodinná jednopatrová vilka se dá bez nadsázky nazvat domem panenek. Tady na Vás dýchne atmosféra starých časů.

Po milém přivítání se paní Helena rozovídala:

Pracovala jsem jako mechanička v Tesle na Horním Jelení, do 25 jsem byla ženská s normálními zájmy a zálibami. Pak jsme neda-leko Žamberka zakoupili starou roubenku. Ta má k Jelenímu také vztah, jistý pašerák z Jelení v ní za 1. republiky ukrýval kontraband. Ten pašoval z Čech do Polska a naopak. Začali jsme cha-lupu opravovat a zařizovat tak, jak vypadala dříve. Na manželské postele jsem sháněla panenku. Sešlo se mi jich asi pět. No a už jsem v tom plavala. Rozneslo se to po známých a do dnešní doby jich vlastním kolem 200.

V jakém stavu se Vám panenky dostávají do rukou?

Je to různé, málokterá je v pořádku. Většinou jsou poničené. Potr-hané šaty, prasklá hlavička, chybějící ručička. A tak šiji, modeluji, maluji, lepím atd. Ne podle fantazie, ale podle katalogů z té doby. Dalo to hodně času, než se mi je podařilo sehnat. Dle nich se mi podařilo zjistit, že ty nejstarší, co mám, byly vyrobeny kolem ro-ku 1899. Tohle všechno dělám s láskou, ne pro kšeft, jinak to ani nejde.

Odkud panenky pocházejí?

Prakticky z celé Evropy, např. Německa, Ruska, Česka, možná i z Polska. Zájem o panenky ze zámoří nemám, ty mi nepadly do oka. Na těch z Evropy je vidět poctivá řemeslná práce, žádný obličej není stejný. Každá se tváří jinak. Totéž platí i o jejich oblečení. Žádná sériovka. Ty, co se sem nyní dovážejí, jsou na jedno brdo. U dětí rozhodně nerozvíjejí fantazii.

Vidím, že zde máte i opravdové dětské kočárky.

/Paní Helena se usmívá a odpovídá/

To je logické, když jsou panenky, tak se také musí v něčem vozit. Kočárků mám 39. Byly vyrobeny v 19. – 20. století. Pocházejí z Čech, Slovenska, Ruska, Francie, Itálie a Německa. Jsou velmi zajímavé po technické stránce. Většinou se nacházejí v dezolát-ním stavu, jak vidíte na tomto kousku, který právě opravuji. Tyto opravy bych už nezvládla sama. Mám výbornou partu pomocní-ků. Můj manžel Kája provádí demontáže. Pan M. Plšek z Horního Jelení mi opravuje kovové kostry a práce truhlářské pak dělá pan F. Jedlička. Já potom natírám, šiji a vyspravuji. S montážemi mi pomáhá paní Z. Sýkorová. Všem za to moc děkuji, bez nich bych to nezvládla.

Kterou panenku máte nejraději?

Vždy tu poslední, kterou dodělám. Víte, to takhle nelze říci, jsou to všechno moje holky. Teď jsem k tomu začala sbírat medvědy (hračky), dámské společenské rukavice a různé druhy knoflíků a zástěry servírek a kuchařek z 1. republiky.

Jaký máte vztah k Hornímu Jelení?

Velmi vřelý, vždyť jsem tam chodila do školy, do práce a mám tam příbuzné. Svého času jsem chtěla koupit „Drážďany“ a vybudovat tam kavárnu s cukrárnou, ale to je už passé. Budu ráda, když se někdo po dohodě přijde k nám podívat. Ráda se podělím o hezký pocit z pěkných věcí.

S tou poslední větou musím rozhodně souhlasit, vidět dům pa-nenek stojí zato.

Paní H. Minaříkové děkuji za rozhovor a přeji hodně úspěchů v její zálibě.

Rovněž nesmím zapomenout poděkovat svému kamarádovi Václavovi, který mě k tomuto rozhovoru zavezl svým autem. Kdy-by bylo pěkně, jel bych na kole.

J.J.

Šéfredaktorův zápisníček

Únor bílý, pole sílí, tedy alespoň začátkem měsíce. Takže do ulic městečka musela na úklid sněhu „těžká technika“. Úklid opět zvládnut dobře, musím pochválit i občany, kteří nečekali na technické služby a chodníky si uklidili sami. Že by se začalo blyskat na lepší vztahy mezi lidmi?! Anebo důsledek

blížícího se jara?

Kulturka připravila zajímavou kuchařku. Nikoliv o vaření, ale kuchařku manželskou, respektive povídání na téma „ona a on“. Přítomné dámy byly z přednášejícího lektora pana Drahoslava Červenky mírně v šoku. Měly doma o čem přemýšlet. Škoda, že nepřišlo více mužů, mohlo to být ještě veselejší.

Masopust na Dolním byl parádní. Na Horním byl spojen s Valentýnem a dle názorů občanů – velkolepý. Průvodu se zúčastnilo více jak 50 maškar. Opět díky kulturkám (já už je nesmím chválit nebo budou moc pyšné), ochotnickému spolku, muzikantům a skvělé kuchyni Františka Gabčí s kolektivem.

Fotbalistům se také v přípravě dařilo. Takže nevím, co vlastně kritizovat. Což je chvályhodné. Jenom musím politovat účastníky lyžařského výcviku, ti vzpomínali na jídelnu hornojelenské „alma mater“. Za nekvalitu stravování nemohlo vedení kurzu, těm bylo řečeno, že zmíněné rekreační zařízení vaří dle norem. Nemohu pochopit, že takové středisko v dnešní době může ještě existovat.

Pěkný měsíc březen a slunce nejen na obloze přeje

J. J.

Malé ohlédnutí KK ...

... v sobotu 14.2. nás probudilo trochu chladnější, ale později slunečné počasí (které jsme si objednali). Trochu s obavami jsme čekali, kolik masek se sejde do letošního druhého masopustního průvodu, neboť nám plány trochu narušily jarní prázdniny. Masek se nakonec sešlo „tak akorát“ a po starostově povolení jsme mohli za doprovodu hudby vyrazit do jelských ulic.

Po celou dobu vládla výborná nálada, jelenští nás hostili přímo královsky (velká pochvala). Trochu zmožení dlouhou cestou, dobrým pitím a jídlem jsme dorazili ke kostelu, kde jsme masopustní průvod slavnostně ukončili a „vládu nad Jelením“ předali opět našemu starostovi. Pak už všechny přítomné čekalo velké masopustní hodování, tanec a veselí, kterému vydatně pomohly dobroty od pana Gabčí a jeho pomocníků a melodie skupin „Tři Fotři“ a „DBK“.

Velké poděkování patří i našemu „silničnímu doprovodu“ - panu Kopeckému, Kučerovi a Vosáhlovi. Děkujeme i paní Krejčí za poskytnutí azylu pro „Odpočinkovou stanici“ na naší trase. Myslíme, že všichni, kteří se letošního masopustu zúčastnili, si ho pořádně užili! :-)

Těšíme se se všemi na viděnou příští únorovou masopustní sobotu. Ještě jednou - díky všem!!!

Členky kulturní komise.

Dětský karneval CVČ

Bylo únorové nedělní odpoledne. Za okny jídelny rekreačního zařízení Radost chvíli svítilo sluníčko a chvíli se ženili všichni čerti. Uvnitř skotačily na tanečním parketu víly, princezny, čarodějové, piráti a spousta dalších masek za skvělého hudebního doprovodu v podání hornojelenských hasičů. Spolu s

nimi tančili 4 klauni a jeden zajíc. Ti měli pro masky přichystáno spoustu her a soutěží. Masky získávaly za své snažení odměny, které věnovali sponzoři letošního karnevalu: Potraviný, večerka (náměstí) Duong Dinh Nhiem, Drogerie – galanterie Lucie Bachurová, EL-KO Jiří Vondráček, restaurace U Pytláka František Gabčo, Jiří Sodomka www.okrasnekameny.cz, Potraviný, večerka (Rudé armády) To Oanh Nguyen Thi, Zahrada – květiny Emanuel Rožek, Lékárna Horní Jelení Mgr. Aleš Matrka, železářství HAMO systems s.r.o., kavárna Fontánka Horní Jelení, papírnictví Pavel Janský, Vladislava Mašková RZ Radost, Vladislava Sittová Horní Jelení, manželé Vrbíkoví, manželé Šumpíkoví (Dukelská ul.), manželé Kušičkovi, Kooperativa pojišťovna pob. Holice, Expobank CZ pob. Pardubice, ČSOB pojišťovna a.s. Všem sponzorům srdečně děkujeme. Poděkování patří také Ochotnickému spolku Jeleni za pomoc s organizací karnevalu, SDH Horní Jelení za hudbu a paní Maškové za pohostinnost.

Se všemi návštěvníky se těšíme opět za rok při dalším dětském karnevalu Centra volného času na viděnou.

Ing. Josef Kušička
ředitel ČHTM o.p.s.

Masopust na Dolním Jelení

Dne 7. 2. 2015 proběhl na Dolním Jelení Masopust. Úvodem chci říct, že jsem byla mile překvapena celkem hojnou účastí lidí, kteří se dobrovolně převlékli do legračních kostýmů a průvodu se zúčastnili. V průvodu nechyběly tradiční masky jako ženich, nevěsta, medvěd, cikánka, vodník, čaroděj, čerti a spousta dalších,

celkem nás bylo téměř třicet. Všem maskám byla na posilněnou dána poctivá domácí, slepičí polévka, kterou připravil jeden náš spoluobčan, kterému tímto moc děkuji. Všichni jsme se před samotným zahájením hromadně vyfotili a pak už jsme se mohli plně věnovat tančení a veselí. Náš průvod doprovázela kapela dvou mladíků, kteří s bubínkem a harmonikou dokázali udělat dokonalou kulisu. U každého stavení se hrálo, tančilo, jedlo a těm starším se nalilo i něco k pití. Průvod vyrážel od hasičské zbrojnice směrem k Hornímu Jelení a poté se vracel druhou stranou vesnice zpět. Po několika letech jsme opět s průvodem navštívili i občany na Rousínově. Poté, co jsme poveselili všechny spoluobčany, jsme průvod zakončili v naší hasičské zbrojnici, kde byl pro masky připraven pozdní oběd v podobě guláše. Následovala zábava a ve večerních hodinách byla akce oficiálně ukončena.

Všem zúčastněným moc děkuji za podporu. Doufám, že i příští rok se sejdem v tak hojném počtu a skvělé náladě.

Za SDH Dolní Jelení
Helena Kolenyaková

Zahrada přátelská k lidem i přírodě

Jak přilákat užitečné živočichy I.

Zahrady a okolí lidských sídel obývá velké množství živočichů. Některé z nich považujeme za užitečné, jiné ne. Nyní se seznámíme s živočichy, kteří jsou v zahradách velmi prospěšní. Loví přemnožený hmyz, zúrodňují půdu, zbavují nás slimáků, ... a proto jsou obvykle vítanými hosty. Jak je na svůj pozemek přilákat a zajistit jim vhodné podmínky k životu, se dočtete v tomto a v příštích článcích.

Ježek

Ježek je hmyzožravec, loví nejen různé druhy hmyzu, ale i žížaly, slimáky a jiné drobné živočichy. Chceme-li, aby pravidelně zavítal na naši zahradu, neměli bychom hmyz hubit chemickými prostředky (pesticidy). Používáním pesticidů ho připravujeme o potravu a můžeme vážně ohrozit i jeho zdraví. Zuzana Pokorná v publikaci Ježci z r. 2005 uvádí: „Pokud se ježek živí otráveným hmyzem nebo pozře otrávené návnady (např. jedy proti slimákům), dojde ke kumulaci toxických látek v jeho organismu a ježek po nějaké době uhynie na otravu. Existuje mnoho alternativních způsobů, jak množství hmyzu na zahradě regulovat šetrnější cestou. Jedním z nich je např. podpora přirozených predátorů hmyzu, což jsou mimo jiné ptáci a ježci.“

Ježci potřebují dostatek úkrytů. Ty jim poskytneme, pokud na zahradě vysadíme přirozeně rostoucí živý plot, skupinu hustých keřů nebo když na klidnějším místě necháme hromadu listů, větví, dřeva či neudržovaný koutek s vyšší trávou. Pozemek je třeba ohraničit prostupným plotem, kterým se ježek dokáže protáhnout dovnitř i ven. Je nezbytné zajistit, aby se v zahradě nevyskytovaly nádrže či jezírka s kolmými stěnami, ježek by do nich mohl spadnout. Pokud jezírko či nádrž vlastníme, opatříme jej šikmým břehem nebo neklouzavým prknem. Po něm může ježek vylézt na břeh. Tak ochráníme nejen ježky, ale i ostatní živočichy uvízlé v této nebezpečné pasti.

Ptáci

Na zahradách se můžeme setkat s mnoha druhy ptáků. Většina z nich je pro nás velmi prospěšná, neboť loví hmyz a jeho larvy, pavouky, drobné hlemýžďe a slimáky a zabírají tak jejich přemnožení. Chceme-li ptáky častěji potkávat, je třeba nabídnout jim kromě potravy také dostatek úkrytů, které je ochrání před predátory (stromy, houštiny, husté keře, živé ploty apod.). Výborným zdrojem potravy jsou např. tyto keře a stromy: jeřáb ptačí, jablona a ostatní ovocné stromy, svída krvavá, bez černý, ptačí zob obecný, muchovník, rybíz, aronie aj. Některé ptáky rádi vyhledávají semena rostlin, proto lze ponechat odkvetlé

letničky i trvalky na záhonech až do jara. Stanou se vítaným zásobníkem živin, stejně tak jako traviny a plané rostliny s dozralými semeny. Kdo chce opeřencům pomoci i v době hnízdění, může umístit na bezpečná místa ptačí budky a vysadit skupinky keřů a stromy. Část trávníku je dobré sekat méně často (třeba jen 3x za rok), neboť vyšší tráva nabízí úkryt i potravu (hmyz a semena).

Příklady běžných návštěvníků zahrad:

Kos černý

Kosi přilétají do zahrad po celý rok. Jejich jídelníček tvoří především žížaly, ovoce a semena různých druhů rostlin. Hnízda si stavějí na stromech, v křovinách i na balkónech. V zimě si rádi pochutnají na spadlých jablkách.

Červenka obecná

Drobný hmyzožravý pták. Její potravou jsou plody, drobná semena, hmyz a pavouci. Hnízdí blízko země, například mezi kořeny či větvemi.

Vrabc domácí a vrabc polní

Vrabci se u nás vyskytují celoročně. Živí se semeny (obilovin i plevelů) a nepohrdnou ani ovocem. V zimě často navštěvují krmítka. Mláďata krmí téměř výhradně hmyzem. Hnízdí pod střechami domů, v různých otvorech na budovách i v ptačích budkách.

Rehek domácí

Od jara do podzimu je běžný téměř v každé zahradě, na zimu odlétá. Loví zejména hmyz a pavouky. Hnízdí na budovách, mezi trámy a v ptačích budkách, někdy nazývaných „rehkovníky“.

Zvonek zelený

Běžný návštěvník krmítek, se kterým se můžeme setkat po celý rok. Jeho potravu tvoří velká i drobná semena, plody i listy rostlin. S oblibou vyhledává slunečnice a vyzobává jejich semena. Hnízdí většinou ve stálezelených dřevinách.

Špaček obecný

Částečně tažný pták. Setkáme se s ním převážně v obdobích, kdy dozrává ovoce. Špačci přilétají často v hejnech a konzumují třešně a švestky. Loví také hmyz a jeho larvy. Hnízdí v dutinách stromů a v ptačích budkách.

Sýkora koňadra a modřinka

Po celý rok vyhledávají na zahradách drobný hmyz, na krmítkách pátrají po drobných i velkých semenech. Hnízdí v dutinách stromů, rády využijí také budky (sýkora modřinka s průměrem vletového otvoru 26 – 27 mm a koňadra 30 – 34 mm).

S dalšími zajímavými druhy živočichů se seznámíme v 2. dílu.

V textu jsem použila informace z následujících publikací: Ježci: Zuzana Pokorná, ZO ČSOP Veronica, 2005 a Ptáci na zahradě: Ulrich Schmid, Grada Publishing, 2012.

Mgr. Jana Nováková

Z Jelení do Švýcarska

Jací jsou Švýcaři?

Prý přesní a trochu konzervativní. Obojí bude asi do jisté míry pravda, ale všechny do tohoto pytle hodit nemohu. Obecně se očekává, že na domluvené schůzky přijдете včas a to nejlépe přesně na čas, ale u sousedů a přátel to zase tak striktní není. A když chvíli sledujete auta na dálnici, opravdu vidíte spíše konzervativní barvy – černou, šedou, nebo bílou, což do jisté míry může odrážet charakter majitele. Ale sem tam projede VW Brouk v mentolové barvě nebo zlaté Porsche, a už si nejste tou konzervativností tak jistí.

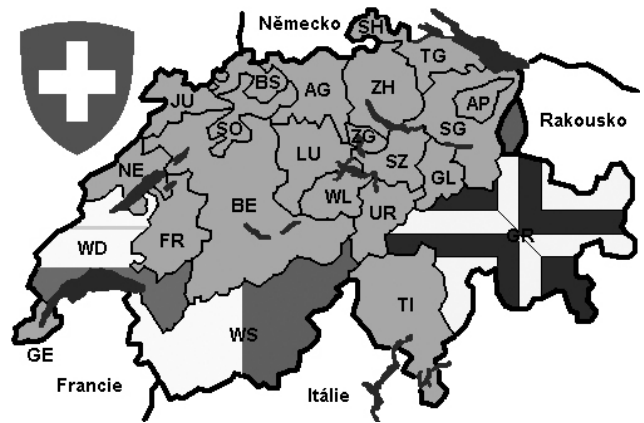

I sousedé v našem bytovém domě a okolí jsou různí. Někteří i při prvním seznámení byli srdeční a nabízeli pomoc se vším, co bychom potřebovali. Druzí sice pozdraví, ale to je vše, co od nich uslyšíte i po roce. Ze zkušenosti jsou ale lidé mnohem otevřenější, když se snažíme mluvit jejich jazykem, tedy francouzsky. A když pak třeba v obchodě naše malá Karolínka pozdraví „Bonjour“, poděkuje „Merci“ a rozloučí se „Au revoir“, usmívají se od ucha k uchu a většinou jí cpou nějakou čokoládu nebo bonbón. Teď ještě zapracovat na tom, abychom zvládli více než základní fráze a mohli trochu konverzovat.

Také bych řekla, že jsou Švýcaři mnohem slušnější řidiči. Pokud vidí chodce už jen přibližovat se k přechodu, hned brzdí, zastavují a často se na vás i usmívají. Taký zažijete situace, kdy dva řidiči v nepřehledném místě přibrzdí a oba dávají přednost druhému. Když se pak jeden konečně rozjede, ještě si děkují zvednutou rukou a úsměvem. Na dálnici nikdo nepřekračuje maximální rychlost (120 km/h), na okresních silnicích s limitem 80 km/h už vůbec ne. Trpělivě jedou za traktorem, a ani když před nimi někdo jede pouze 70 km/h, nesnaží se ho popohnat klaksonem, ani za každou cenu předjet. A tradiční české problikávání na dálnici jsme zde nezažili nikdy. Pokud vidíte auto, které nejede ukázněně, můžete se vsadit, že má cizí poznávací značku.

Jediné, na co si musí našinec dávat pozor, jsou kruhové objezdy, respektive výjezd z nich. Někdo tu bliká už před vjezdem na kruhový objezd, jako by byl na normální křižovatce. Jsou tací, co blinkr nepoužívají vůbec. Zřídka pak vidíte někoho, kdo blinkr použije správně, tedy při výjezdu. Nejde nám to moc do hlavy, když ve všem ostatním Švýcaři pravidla dodržují a běžně hlásí příslušným úřadům nebo osobám jejich porušování, ale prostě si na kruhových objezdech dáváme zvlášť pozor.

To, jací Švýcaři jsou, se odráží i v kvalitě služeb. I když jsou zde služby drahé, cena se dá lépe „strávit“, když se na vás usmí-

vají a doopravdy zde platí: „Náš zákazník, náš pán.“ Hlavně jsme to pocítili u lékařů. Návštěva probíhá jako konzultace, kdy způsob řešení problému, tedy léčbu, pouze doporučují. Vysvětlí vám pro a proti, vyjmenují jiné možnosti, a vy se rozhodujete. Také je vždy na vás dostatek času, například u dětské lékařky jsme napoprvé strávili hodinu a půl. Veškeré vyšetřující výkony vždy Kája předvedla na medvídkovi, poté si to bez pláče nechala líbit i Kája. Nikdo zde nepodvádí, protože fakturu od lékaře dostanete poštou domů, a přímo na ní si můžete přečíst jaké výkony a za kolik doktor provedl. Fakturu zaplatíte a posíláte na pojišťovnu, která vám ji na konci měsíce proplatí zpět na účet za předpokladu, že se na dané výkony vztahuje pojištění. Ať máte totiž sebelepší pojištění, vždy je nějaká spoluúčasť pacienta (s výjimkou těhotných žen), takže jestliže to není opravdu nutné, lidé tu k lékaři nechodí.

Celkově nás Švýcaři, alespoň ti ve francouzské části, příjemně

prekvapili. Ve vesničce, kam jsme se nastěhovali, se cítíme vítáni a lidé nás zdraví s úsměvem, když už si nás pamatují. Sousedé nám v létě dávají zeleninu ze zahrádky (v tom jsou podobní jako Češi – na vesnicích vidíte spousty zeleninových záhonů). Spousta lidí, které potkáme náhodně na výletech, se s námi snaží konverzovat. Když zjistí, že francouzsky to jde jen trochu, ochotně to zkusí v angličtině nebo v němčině. To, že alespoň základy angličtiny tu umí opravdu mnoho lidí, bylo pro nás příjemným zjištěním. Díky tomu je pro nás jednání na úřadech a v situacích, kde je nutné si dobře rozumět, mnohem jednodušší. A musím říci, že hlavně díky lidem bylo jednoduché si tu zvyknout žít.

Mgr. Helena Kobzová

Za zavřenými dveřmi

Co je domácí násilí?

Foto: internet

Domácí násilí je fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností včas tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah. Jde o fenomén, který je podstatně rozšířenější, než se na první pohled zdá. Důvodem je častá neochota lidí přiznat si skutečnost, že jsou oběťmi domácího násilí a také strach z možné reakce okolí. Na domácí násilí se váže řada dalších psychických poruch jako je vztahovačnost nebo alkoholismus, proto pro oběti není snadné se ze vztahu vymanit a řešit problémy, které z rozchodu vyplývají.

Jak poznat domácí násilí?

1. Opakování a dlouhodobost – z jednoho útoku jakéhokoli charakteru ještě nelze určit, zda jde o domácí násilí. Může to však být jeho začátek.

2. Eskalace – od urážek se stupňuje k psychickému snižování lidské důstojnosti až k fyzickým útokům a závažným trestným činům ohrožujícím zdraví a život.

3. Jasně a nezpochybnitelně rozdělení rolí osoby ohrožené a osobou násilné – domácí násilí nejsou vzájemná napadání, hádky, rvačky, spory, kde se role osoby násilné a osoby ohrožené střídají.

4. Neveřejnost – probíhá zpravidla za zavřenými dveřmi bytu či domu, stranou společenské kontroly.

Aby skutek byl domácím násilím, musí být naplněny všechny čtyři znaky!

Je obtížné rozpoznat, co se za zavřenými dveřmi domácnosti děje, protože není lehké najít odvahu říci nahlas i nejbližšímu okolí: „Jsem obětí domácího násilí. Můj partner/ka mě ponižuje, bije, vyhrožuje mi“. Často je motivací k tomuto prvnímu kroku až strach o zdraví a život svůj či dětí.

Překonat strach a poslušnost je pro osobu ohroženou domácím násilím velmi náročné, proto potřebuje pomoc a podporu zvenčí. **Základní rozhodnutí však musí udělat sama**, neměla by k němu být nikým nucena. Je možné nabídnout východisko z beznadějně situace, slíbit podporu a konkrétní pomoc, ale nelze za nikoho rozhodovat.

Řešení domácího násilí není jednoduché ani rychlé. Dočasně může dojít i ke zhoršení situace a je potřeba řešit řadu nových problémů. Pokud se však ohrožená osoba rozhodne něco se svým životem udělat, je mimořádně důležité, aby své rozhodnutí dotáhla až do konce – k životu bez násilí.

Jaké mohou být projevy domácího násilí?

psychické násilí:

zastrašování – zlé pohledy, výhrůžná gesta, předvádění zbraní, ničení věcí, ubližování jiným v přítomnosti ohrožené osoby, zvyšená kontrola všeho, co ohrožená osoba dělá – kam jde, s kým mluví, co říká, kdy se vrátí, omezování samostatnosti a rozhodování o

sobě, kritizování a ponižování – nadávky, zesměšňování, snižování schopností, zpochybňování duševního zdraví, zlehčování obav, přehlížení přání a potřeb, vyhrožování a vydírání – nucení k poslušnosti, vyhrožování bitím, přerušování kontaktů, sebevraždou, vydírání přes děti, vnoučata, vyvolávání pocitů viny, fyzické násilí – facky, rány pěstí, kopání, tlučení hlavou (např. o stěnu, topení), rdožení, tahání za vlasy, bití nějakým předmětem apod.

sociální násilí:

izolace od příbuzných a přátel – zákaz přijímat návštěvy, svým chováním odrazovat návštěvníka od dalších návštěv, zákaz telefonovat, dívat se na TV, doprovázení např. k lékaři, na úřady

ekonomické zneužívání:

zamezení přístupu k financím (i vlastním), vydírání, vynuocování přepsání bytu, nemovitosti

sexuální násilí, stalking a kombinace výše uvedeného

Podle studie organizace proFem z roku 2012 v České republice čelilo nějaké formě domácího násilí od 18. roku věku až do současnosti 40 % žen. V přepočtu na populaci to znamená, že 1,4 milionu žen někdy v životě alespoň jednou zažily domácí násilí, kdy se staly přímo ohroženými oběťmi.

Výzkum STEM v roce 2001 zjistil, že v 84 % domácností, kde dochází k domácímu násilí, vyrůstají děti.

Děti jsou v 71 % „jen“ jeho přímými svědky. 12 % dětí se dokonce stává oběťmi domácího násilí. Pouze v 7 % případů je toto násilí před dětmi skrýváno a jen 10 % vztahů poznamenaných domácím násilím je bezdětných.

To ovšem neznamená, že oběti jsou vždy jen ženy. Může to být muž, dítě, osoba se zdravotním postižením, ohroženou skupinou jsou také senioři. Uveďme příklad...

Vnuk od babičky pravidelně vyžaduje podstatnou část starobního důchodu pro své potřeby. Paní nezbývá peníze na léky.

Ošetřovatelka v domově pro seniory se chová neuctivě k jednomu z klientů. Tyká mu a do koupelny ho vozí chodbou téměř nahého, zdůvodňuje to tím, že pán již nevnímá dění kolem sebe.

Seniorka darovala po smrti manžela dům synovi a jeho rodině. Snacha na paní slovně útočí, zakazuje jí pohyb po zahradě a vyhání ji do domova pro seniory.

Je dobré o trápení s násilným chováním blízké osoby říct známým, přátelům, spolupracovníkům a příbuzným, na které je možné se spolehnout.

Prvním krokem z domácího násilí může být telefonát na některou z linek bezpečí:

Senior telefon: 800 157 157, organizace Život 90

Nepřetržitá DONA linka: 251 511 313

Linka důvěry pro Pardubický kraj: 465 524 252

Poradna Bílý Kruh Bezpečí Pardubice, 17. listopadu 237, 530 02 Pardubice (v Domě služeb), e-mail: bkb.pardubice@bkb.cz tel.: 732 923 462

V případě, že jste sami obětí, nebo ve svém okolí o takovém případě víte, kromě výše uvedených můžete kontaktovat také kteroukoliv členku sociální komise (viz. únorové č. JL), manželskou poradnu, intervenční, či krizové centrum, nebo v případě akutního nebezpečí přímo policii ČR.

Násilí mezi blízkými není normální.

Nikdo není povinen trpět.

Nikdo nemá právo jiného týrat psychicky či fyzicky.

Není se za co stydět. Vina je na straně násilné osoby.

Nepomůže nechávat si své pocity pro sebe.

Zdroj informací: webové stránky: Bílý kruh bezpečí o.s., Život 90, ROSA o.s., Avon, Policie ČR, JakTak.cz

Důležité telefonní kontakty

Městský úřad Horní Jelení	466 673 120
Starosta	466 673 209
Základní škola Horní Jelení	464 601 235
- jídelna ZŠ	464 601 236
- družina ZŠ	464 601 238
Mateřská školka	466 673 231
Ordinace MUDr. J. Zdražil	466 673 203
Dětská ord. MUDr. E. Gerhátová	466 673 384
Zubní ord. MUDr. L. Cvrkal	466 673 223
Lékárna	466 030 846
Správce DPS	724 919 792
Pečovatelská služba	466 687 302
	777 765 849
Dům s respitní péčí Simeon	466 030 617
ŘK farní úřad ThMgr. Jan Kunert	731 598 859
Velitel SD hasičů HJ F. Cach	724 180 908
Velitel SD hasičů DJ J. Šamalík	734 309 783
VaK Holice	466 920 523
únik plynu	1239
CITELUM	800 101 109

(prosíme občany, aby poruchy osvětlení ulic hlásili na MÚ)

Odeko s.r.o. (přistavení kontejneru)	494 372 182
Městský úřad Holice spojovatelka	466 741 211
- odd. občanských průkazů	466 741 216
- stavební odbor	466 741 253
- sociální odbor	466 741 270
Finanční úřad Holice	466 001 111
Pohřební služba P. Rychlík	466 682 196
	603 445 677
Linka důvěry	465 524 252
Linka důvěry pro seniory	800 157 157
Linka bezpečí pro děti a mládež	116 111
Záchraná stanice Pasička	777 678 777
pro zraněná volně žijící zvířata	774 739 595
Městská policie Pardubice	466 859 220
Státní policie ČR Holice	974 566 751
	466 682 171

Tísňová volání

Jednotné číslo tísňového volání:	112
Policie:	158
Záchraná služba:	155
Hasičský záchranný sbor:	150

Řeznictví a uzenářství Morávek nabídka na měsíc březen 2015

Flank steak - odleželý 229,90 * Vepřová pečeně s.k. 99,90 * Vepřová plec - šál 99,90 * Kuřecí prsa chlazená 129,90 * Mleté maso 79,90 * Hovězí játra 29,90 * Vepřová šunka - výběr 149,90 * Vídeňské párky 139,90 * Pochoutkové párky 109,90 * Moravská klobása 139,90 * Uzená plec - šál 129,90 * Junior 89,90 * Staročeský játrový salám 64,90 * Utopenci 16,90 / kus * Tlačenka tmavá 84,90 * Sýr cihla 30% 99,90

Horní Jelení, nám. Komenského 72

Veškeré vodoinstalační, topenářské a plynářské práce...

...koupelny na klíč. Kopecký Zámrsk 139, tel: 604 232 723. E-mail: kopecky.zamrsk@seznam.cz

SUBVENTIO o.s.

Měli jste Vy, nebo někdo z Vašich blízkých nehodu? Utrpěli jste pracovní úraz?

Podle zákona má každý, kdo cizím zaviněním utrpěl újmu na zdraví, nárok na náhradu škody - odškodné.

Kdo má nárok na odškodnění?

Poškozený na zdraví nebo příslušníci rodiny, kteří přišli o někoho ze svých blízkých.

Kdo může být naším klientem, dojde-li k dopravní nehodě?

Spolujezdec, chodec, cyklista, nebo jakýkoliv další účastník dopravní nehody, v některých případech i viník dopravní nehody.

Kdo může být naším klientem, dojde-li k pracovnímu úrazu?

Každý, kdo utrpěl újmu na zdraví při plnění svých pracovních povinností.

Poradte se s námi včas, nejlépe hned poté, co došlo k nehodě či k úrazu. Vyvarujte se tak řady problémů, které kdykoliv v budoucnu mohou vzniknout.

SUBVENTIO o.s. je první specializované občanské sdružení v ČR, které ZDARMA poskytuje komplexní poradenství v oblasti nároků na odškodnění v případě újmy na zdraví, či úmrtí, k němuž došlo při dopravní nehodě, nebo pracovním úrazu.

V rámci námi poskytovaných služeb se snažíme poškozeným pomoci uplatnit veškeré nároky tak, aby odškodné získali v maximální možné výši.

Zákonných nároků na odškodnění je podle individuálního případu a situace hned několik, bohužel většina občanů uplatní jen některé z nich, ostatní formy odškodného propadnou po promlčecí době.

Zákonné odškodnění lze dosáhnout i v případě již realizovaného finančního plnění či události staré několik let - promlčecí doba platí takto:

- Dopravní nehody: 4 roky od vzniku pojistné události
- Dopravní úrazy: 3 roky od vzniku pojistné události
- Nemajetková hmotná újma: 3 roky od vzniku pojistné události

Promlčecí doba počíná běžet dnem vzniku pojistné události. Pojistná událost vzniká datem úmrtí, v případě zranění datem ustálení zdravotního stavu ve všech oblastech.

Spolupracujeme s renomovanými odborníky v oboru práva a lékařství.

SUBVENTIO o.s.

Jihovýchodní IV 906/5 Praha 4, 141 00

www.podanaruka.cz

kontakt v regionu: Petr Pavel

mobil: 736 768 660, e-mail: petr.pavelpodanaruka.cz

... masopustní reje 2015.

Dětský karneval

Foto: © Aleš Mádr

Příští číslo bychom chtěli vydat 1. 4. 2015. Cena bude: 10,- Kč a dostat jej bude možno v místní samoobsluze, na městském úřadě, v železářství a ve večerce na náměstí, v hospodě U Pytláka, v drogerii a ve večerce v ul. RA., v Jaroslavi u paní Kaplanové a ve Vysoké u paní Kačírkové. Na internetu www.hornijeleni.cz • Náklad: 550 výtisků • Povoleno Ministerstvem kultury pod č. MK ČR E 11515 • Číslo pro vás připravili: Barbora Mádrová, Jan Jindra • Grafická úprava: Aleš Mádr • Tisk: H.R.G. spol. s r.o. • Za obsah článku odpovídá autor příspěvku • Příspěvky v elektronické podobě zasílejte na e-mail: barbora.madrova@hornijeleni.cz • Redakce si vyhrazuje právo příspěvky krátit a jazykově upravovat. Nevyžádané příspěvky se nevracejí • Datum příští uzávěrky: 20.3.2015 • Adresa redakce: Městský úřad Horní Jelení 114, PSČ: 533 74.